

EXPUNERE DE MOTIVE

În elaborarea acestei propuneri legislative s-a ținut cont de răspunsul emis de Ministerul Sănătății cu nr.NB1191/2014, la interpelarea privind aplicarea publicării prin mijloace on-line a facturilor de cumpărare ale achizitorilor publici din sănătate, în care menționează: „Ministerul Sănătății este de acord cu necesitatea de a analiza pertinent, în baza unor informații transparente, modul în care sunt cheltuite fondurile publice, alocate unităților sanitare prin intermediul procedurilor de achiziții publice și dacă sunt respectate principiile fundamentale legate de legalitate, necesitate și eficiență”, detalii pe pagina web a Senatului României, cu interpelările senatorului Valeriu Todirașcu.

Stoparea deturnării a peste 300 mln EUR anual din banii sănătății, conform detalierei de la „impactul financiar” de mai jos, se poate realiza printr-o măsură preventivă, simplă și necostisitoare: publicarea din oficiu și prin mijloace on-line a facturilor de cumpărare ale achizitorilor publici din sănătate, cu asigurarea accesului continuu, timp de 5 ani, la acest tip de informații publice, după anonimizarea datelor cu caracter personal.

Necesitatea acestei măsuri este justificată de transpunerea în legislație a drepturilor și garanțiilor cetățenilor prevăzute în Constituție la:

- **Art. 31** „Dreptul persoanei de a avea acces la orice informație de interes public nu poate fi îngrădit”;
- **Art. 56** „Cetățenii au obligația să contribuie, prin impozite și prin taxe, la cheltuielile publice”;
- **Art.135** „Economia României este economie de piață, bazată pe libera inițiativă și concurență. Statul trebuie să asigure libertatea comerțului și protecția concurenței loiale”.

Legea nr.95/2006, care reglementează domeniul sănătății publice, **precizează că orice achizitori publici din sănătate**, indiferent de rețeaua din care fac parte, **sunt supuși**, sub aspectul finanțării, principiilor, cadrului general și procedurilor privind formarea, administrarea, angajarea și utilizarea fondurilor publice, precum și responsabilităților instituțiilor publice implicate în procesul bugetar, conform **legii finanțelor publice**, conform **Art. 1, alin. (2), lit. f).**

Eficiența utilizării fondurilor publice din sănătate reprezintă atât o obligație a statului potrivit Art. 135 din Constituție privind concurența loială, cât și un **drept al cetățenilor garantat de Constituție**, întrucât conform **Art. 56 din Constituție** cetățenii contribuie cu impozite și taxe la cheltuielile publice, iar legiuitorul constituant, corelativ acestei obligații, a reglementat prin **Art. 31 din Constituție** dreptul neîngrădit al cetățenilor de acces la orice informație de interes public, conform **Legii nr. 544/2001** care menționează la **Art. 2** faptul că: „Prin informație de interes public se înțelege orice informație care privește activitățile sau rezultă din activitățile unei autorități publice sau instituții publice” iar la **Art. 11¹** menționează: “Orice autoritate contractantă are obligația să pună la dispoziția persoanei fizice sau juridice interesate, contractele de achiziții publice”.

Însă, în cazul unui refuz al autorităților publice de a comunica contractele de cumpărare, mulți dintre solicitanți renunță la demersurile ulterioare, prevăzute de lege, privind liberul acces la informațiile de interes public, din cauza duratei proceselor.

Lipsa unei prevederi explicite în **Legea nr.96/2006** privind publicarea din oficiu și prin mijloace on-line a facturilor de cumpărare ale achizitorilor publici din sănătate, periclitează garanțiile cetățenilor prevăzute în **Constituție** la **Art. 31, 56 și 135**, privind liberul acces la informațiile publice, garantarea unei concurențe loiale, cheltuirea eficientă a fondurilor publice la care cetățenii contribuie prin taxe și impozite, dar și capacitatea cetățenilor de a influența creșterea eficienței utilizării fondurilor publice din sănătate, prin stoparea nerespectării legislației în vigoare, în cazul deturnării banilor publici.

În prezent, **facturile de cumpărare ale achizitorilor publici din sănătate nu fac obiectul transparenței din oficiu**, cu toate că aceste documente au natura informațiilor de interes public, iar la o examinare comparativă a facturilor de cumpărare ale diferiților achizitori din sănătate se vor constata prețuri mult mai mari față de nivelul pieții, cantități nejustificate de mari față de nevoile reale, achiziții care se bazează pe decizii manageriale neconforme cu modalitățile optime de soluționare a nevoilor proprii în vederea furnizării de servicii medicale la cele mai mici costuri.

Astfel, **facturile de cumpărare ale achizitorilor publici pot reprezenta probe ale nerespectării OUG nr. 34/2006**, care la **Art.2** menționează “Scopul ordonanței constituie asigurarea utilizării eficiente a fondurilor publice, iar **principiile care stau la baza atribuirii contractului de achiziție publică** sunt: **transparența, eficiența utilizării fondurilor** și asumarea răspunderii”, iar la **Art.17** menționează „Autoritatea contractanta are obligația de a respecta principiile prevăzute la **Art. 2** în relația cu operatorii economici interesați să participe la procedura de atribuire”.

Lipsa transparenței din oficiu a facturilor de cumpărare de către achizitorii publici reprezintă o încălcare a normelor constituționale, dar și a **Legii nr. 544/2001** care menționează la **Art.13** „Informațiile care favorizează sau ascund încălcarea legii de

către o autoritate sau o instituție publică nu pot fi incluse în categoria informațiilor clasificate și constituie informații de interes public" dar care nu indică mecanismele de aplicare a transparenței.

Transparența facturilor din oficiu și prin mijloace on-line nu aduce atingere niciunui secret comercial, aceste documente fiind reflecta unei tranzacții derulate și încheiate, mult după încheierea procedurii de selecție de oferte și atribuire a contractului de achiziție publică și nu aduce atingere niciunui drept de proprietate intelectuală sau industrială, întrucât acestea nu reprezintă o formă de titlu legal care permite posesorului să controleze utilizarea unor brevete de invenție, dreptul de autor, mărci înregistrate, secrete industriale, desene industriale sau drepturi morale, iar facturile de cumpărare nu constituie o creație care face obiectul unui drept protejat de proprietate intelectuală sau industrială.

În consecință, se propune transparența din oficiu și prin mijloace on-line a facturilor de cumpărare ale achizitorilor publici din sănătate, cu asigurarea accesului continuu, timp de 5 ani, la acest tip de informații publice, după anonimizarea datelor cu caracter personal.

În acest mod, cei care vor continua să cheltuiască nechibzuit banii sănătății se vor gândi de două ori dacă să mai procedeze ca până acum, iar necinstea nu se va mai putea manifesta atât de ușor. Cetățenii vor putea reclama aceste nedreptăți privind ineficiența utilizării banilor publici, îngrădirea liberei concurențe și nimeni nu va mai îndrăzni să decidă nejustificat cheltuirea banilor, evitând să răspundă pentru aceasta din lipsă de transparență, cum se întâmplă acum.

IMPACTUL SOCIO-ECONOMIC AL PROIECTULUI DE ACT NORMATIV

1. Impactul macroeconomic : nu este cazul
2. Impactul asupra mediului concurențial și domeniului ajutoarelor de stat: asigură transpunerea prevederilor imperative din Constituție de la **Art. 31** privind liberul acces la informații publice, de la **Art. 56** privind cheltuirea eficientă a fondurilor publice la care cetățenii contribuie prin taxe și impozite, dar și capacitatea cetățenilor de a influența creșterea eficienței utilizării fondurilor publice din sănătate, prin stoparea nerespectării legislației în vigoare, în cazul deturnării acestora și de la **Art.135** privind garantarea unei concurențe loiale.
3. Impactul asupra mediului de afaceri: asigură corectitudinea afacerilor prin redistribuirea mult mai justă a fondurilor publice, în baza unor decizii manageriale care justifică acele achiziții publice și atribuire acele contracte de achiziții publice către operatorii cu adevărat merituoși.
4. Impactul asupra mediului : nu este cazul.
5. Impactul financiar asupra bugetului consolidat, atât pe termen scurt, pentru anul curent, cât și pe termen lung: nu implică modificarea cheltuielilor bugetare, contribuie la stoparea deturnării banilor sănătății prin decizii manageriale nejustificate; asigură utilizarea eficientă a fondurilor publice ale sănătății. Astfel, **din totalul fondurilor alocate sănătății de 5 mldr EUR anual, din care ~1,6 mldr EUR (30%) reprezintă achiziții anuale de bunuri și servicii, se vor putea economisi ~300 mln EUR (100%*30%*20%) anual.**
6. Efectele proiectului de act normativ asupra legislației în vigoare: nu implică măsuri normative pentru modificarea sau abrogarea altor acte normative, ori elaborarea de acte normative în vederea implementării noilor dispoziții legale.
7. Consultările efectuate în vederea elaborării proiectului de act normativ: Nu este cazul. Proiectul de act normativ este urmarea concluziilor privind neconformitatea prin omitere cu imperativele din Constituție a modalităților de transpunere în legislația în vigoare privind modul de aplicare în practică, de către autoritățile contractante din sănătate, a dispozițiilor referitoare la liberul acces al cetățenilor la aceste informații de interes public, la cerere.
8. Activitatea de informare publică privind proiectul de act normativ : nu este cazul.
9. Măsuri de implementare: Proiectul de act normativ nu necesită măsuri de punere în aplicare a acestuia de către autoritățile publice centrale și/sau locale, înființarea unor noi organisme sau extinderea atribuțiilor instituțiilor existente.

Senator Valeriu Todirașcu

